ORBIT VZW
BONDGENOOT IN SUPERDIVERSITEIT EN MIGRATIE

ROMC

Relatieopbouw Moslims & Christenen

Welke naam geven we aan gebedshuizen en cultusplaatsen van erkende erediensten en levensbeschouwingen om de inclusieve samenleving te bevorderen?

Een gespreknota

Ter inleiding

We hebben het in onze dagelijks gesprekken wel eens over een moskee of een kerk. Soms ook in onze beroepscontext. In zo'n gesprekken zetten we meestal ***een adjectief*** **voor een bepaalde kerk of moskee** om te verduidelijken over welke we het hebben. Zoals in 'Turkse' of 'Somalische' moskee, 'Poolse' of 'Spaanse' kerk,… . De verenigingen die deze gebouwen bezitten of beheren, dragen vaak een naam met hetzelfde adjectief. We willen er iets mee verduidelijken, maar terwijl we dat doen koppelen we daardoor – bewust of onbewust - een religieuze ruimte aan een natiestaat.

Gebruikers en omwonenden, maar ook ambtenaren en andere derden gebruiken dat adjectief en die naam in het kader van hun communicatie. Wetenschappelijk onderzoek zou onze vaststelling hieromtrent kunnen bevestigen.

Benoemen is herkenbaar maken

Dat locaties voor een godsdienstige samenkomst een specifieke naam krijgen of lang geleden hebben gekregen, maakt ze herkenbaar. Het vertelt iets over hun ontstaansgeschiedenis. Het verklaar hun oorspronkelijk en actueel beheer. Het zegt ook iets over degenen die erin investeerden. Het geeft weer wat verwachtingen zijn van de eerste generatie initiatiefnemers, die meestal een sterke band hebben en vaak ook behouden met hun land of

streek van herkomst. Cultusplaatsen en hoe ze genoemd worden zijn daardoor ook plaatsen die een welbepaald heimwee kunnen vertolken. Ze zorgen voor nestwarmte en culturele betrokkenheid. Het bijvoeglijk naamwoord er ook staan nog andere redenen. Bijvoorbeeld omdat de cultusplaats van buiten België gefinancierd wordt.

Benoemen kan ook 'begrenzen'

Hoe dan ook krijgen plaatsen van samenkomst door de bijkomende omschrijving een 'begrensd karakter'. Wie bijv. 'de Congolese kerk' zegt, roept – bewust of onbewust -een beeld op over wie daar wellicht komt, wat daar gebeurt, maar ook wie er mogelijks niet welkom zijn. Dergelijke natiestaat-adjectieven geven een 'vertekend' beeld en een eenzijdige boodschap aan de buitenwereld..

ROMC (de werkgroep relatieopbouw moslims en christenen) zet zich in voor open dialoog, ontmoeting en samenwerking van de gelovigen van beide erkende erediensten, in een breder perspectief van verbondenheid met alle religies en levensbeschouwingen in Vlaanderen en België.

In dat perspectief wil ROMC attent zijn voor de wijze waarop de gebedshuizen en cultusplaatsen zichzelf anno 2026 benoemen. **ROMC wil aandacht vragen voor de communicatie over gebedshuizen en cultusplaatsen in functie van verbonden samenleven**.

Het is bekend dat de woorden die wij gebruiken een grote impact hebben op de beeldvorming. Ze geven een denkkader of een gezichtspunt over degene of datgene we het op dat ogenblik hebben. Woordgebruik kan relaties versterken of beperken. ORBIT heeft daarover gepubliceerd in 'Woorden in Beweging' een lexicon over ons spreken en schrijven over migratie en superdiversiteit.

Met deze korte gespreksnota wil ROMC burgers, organisaties en overheden doen stilstaan bij de manier waarop gebedshuizen en cultusplaatsen – zeker van erkende erediensten en levensbeschouwingen – letterlijk genoemd worden, met welke naam ze nu door het leven gaan en welke aanpassing er mogelijks aan die naam kan gebeuren.

Naar een open gesprek

ROMC drukt de wens uit dat besturen van kerken en moskeeën zich zouden buigen over de naam waarmee ze hun moskee of kerk bekendmaken in de binnen- en buitenwereld. ROMC gaat ervan uit dat elkeen vrij is om te kiezen hoe de doelgroep van hun religieus of levensbeschouwelijk initiatief bereikt kan worden. Maar vraagt ook rekening te houden met mogelijke positieve neveneffecten van de keuze van een andere naam voor de kerk of de moskee.

ROMC stelt voor om de naamgeving te evalueren vanuit het oogpunt van de maatschappelijke rol die we als gelovige gemeenschappen in onze samenleving kunnen en moeten opnemen. Het zou kunnen dat een 'herbenoeming' van onze moskeeën en kerken helpt om nieuwe relaties te ontwikkelen en gegroeide isolatie te doorbreken.

Zoiets vraagt om gesprek en dialoog. Dit zijn enkele vragen die helpen om hierover in je gemeenschap een gesprek op te zetten:

- Zorgt de naam van de cultusplaats die we vandaag gebruiken, voor verbinding tussen personen van hetzelfde geloof?
- Zijn er gelovigen die de gebedsruimte niet betreden omwille van de naam?
- Hoe wordt onze cultusplaats bekeken en besproken door mensen in onze omgeving, in de buurt,… ?
- Hebben we weet van vooroordelen over onze gebedsplaats? Mogelijks op basis van de naam die er aan gegeven werd?
- Draagt de naam van onze gebedsplaats en de bekendmaking ervan aan de gevel van het gebouw of in sociale media, bij aan de sociale cohesie in de gemeenschap en in de buurt? Is de naam goed leesbaar voor en verstaanbaar door iedereen? Is de naam uitnodigend voor ontmoetingen, dialoog en samenwerking in de directe omgeving met anderen?
- Is er een nieuwe naam te bedenken voor onze gebedsplaats die rekening houdt met de inhoud van dit gesprek?

Tenslotte

In het kader van hun erkenning door de verschillende overheden wordt van cultusplaatsen verwacht dat ze een open karakter hebben. Meer nog, in België wordt van de erkende erediensten en levensbeschouwingen verwacht dat ze hun verantwoordelijkheid opnemen in de opbouw van de democratische rechtstaat en de grondrechten.

Er is een erkenning op basis van de vrijheid van eredienst. Dat betekent dat iedereen zijn religie of levensbeschouwing vrij mag belijden, rituelen mag uitvoeren en geloofsovertuigingen openbaar of privé mag uiten, zonder dwang of discriminatie.

Maar dat betekent ook dat ze dat doen in het volle besef deel te zijn van die rechtsstaat en dat ze maatschappelijk van belang zijn. Zij zijn – in dat perspectief - geroepen om mee te werken aan de lokale en bovenlokale sociale cohesie en worden geacht hun verbindende rol op te nemen.

In die zin is het denkbaar dat een **nieuwe naam van een kerk of moskee** die verbindende rol meer vertolkt. Waar er vandaag bijv. sprake is van 'de Italiaanse kerk', kan morgen het label 'Italiaanse' ingeruild worden voor een heiligennaam zodat het open karakter beter wordt geafficheerd. Er kan tegelijk ingezet worden op meertalige en toegankelijke vieringen voor iedere christen uit de omgeving. Waar er vandaag sprake is van 'de Marokkaanse' moskee, kan het adjectief 'Marokkaanse' gewijzigd worden naar een open islamitisch adjectief die de internationale toegankelijkheid voor alle moslims uit de buurt uitstraalt.

Wie weet, kan er in eenzelfde beweging nog gezocht worden naar **een goede baseline** waarin het open karakter en de gerichtheid op de samenlevingsopbouw doorklinkt. Zoals in *'buurtmoskee/buurtkerk …. met aandacht voor goed samenleven'.*

ROMC wenst je een goed gesprek toe.

We sluiten deze gespreksnota af met enkele goede voorbeelden.

Nota: Werkgroep Relatieopbouw Christenen Moslims

Contact: Imane Hadra imane@orbitvzw.be

Brussel, 29 september 2026